

з цим доцільно було б доповнити Закон України «Про міліцію» окремим розділом «Адміністративно-юрисдикційна діяльність міліції», в якому визначити суб'єктів, уповноважених її реалізувати, порядок провадження, можливості щодо застосування заходів державного примусу та умови забезпечення прав, свобод та законних інтересів громадян.

М.В. ШУЛЬГА, Д.Ю. КОНДРАТЕНКО
*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого*

РЕФОРМУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН, ЯК СКЛАДНИК НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Земельні відносини відіграють важливу роль на всіх етапах розвитку нашої держави, яка є аграрною країною. З переходом України до ринкових умов була започаткована земельна реформа, об'єктом якої в 1990р, були оголошені всі землі УРСР. Її проведення було нерозривно пов'язане з одночасним реформуванням аграрних відносин.

Така ситуація пов'язана з тим, що землі сільськогосподарського призначення, займаючи майже 70% усіх земель України, виступають основним і незамінним засобом виробництва сільськогосподарської продукції, а отже, базою продовольчої безпеки держави.

Реформування земельних та аграрних відносин заклало підвалини ринкового обігу земель, зміни органів управління в галузі використання та охорони земельних ресурсів, упорядкування компетенції органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, в зазначеній сфері, запровадження заходів захисту земель від забруднення, нецільового використання, відновлення родючості ґрунтів сільськогосподарського призначення та забезпечення раціонального і ефективного використання.

Незважаючи на суперечливість оцінок сучасних результатів земельної реформи, можна сказати, що за весь час її проведення зроблені певні кроки до настання її кінцевої мети, яка полягає в безоплатній передачі землі у власність тим, хто на ній працює, до формування платних орендних відносин і ринкового обігу земель.

Прийняття Конституції України 1996 р. стало передумовою прийняття чинного Земельного кодексу, що вступив у дію з 1 січня

2002 р. і вважається більш наближеним до норм європейського законодавства. Майже кожна його стаття виступає базою для формування цілісного масиву законодавства, що регулює весь комплекс суспільних земельних відносин.

Реформування являється процесом, який безупинно, поступово, але впевнено має змінювати земельні відносини, покращувати стан економіки та аграрного сектору. Йдеться, зокрема, про втілення в життя заходів щодо сприяння веденню товарного сільського господарства, розвитку села як бази сільськогосподарської діяльності. Протягом останніх років реалізація земельної реформи активізувалася. Свідченням тому виступає прийняття законів «Про Державний земельний кадастр», «Про Державний земельний банк» та інші. На сьогодні залишається відкритим питання щодо подальшої долі мораторію на відчуження земель сільськогосподарського призначення. Це питання видається занадто політизованим, але його вирішення чекають не тільки власники земельних ділянок, а й суспільство в цілому.

Постійне продовження дії мораторію на відчуження земель сільськогосподарського призначення дає перш за все негативні наслідки, а саме: стримується оптимізація сільськогосподарського землеволодіння та землекористування; існує неможливість поліпшення технологічних умов використання сільськогосподарських земель внаслідок нераціональних розмірів землеволодінь; концентрація більшої частини земель сільськогосподарського призначення у власності найменш економічно активної частини сільського населення, що не має належних професійних знань та фізичних можливостей займатися землеробською працею. Існування мораторію створює ситуацію, коли земельні ділянки сільськогосподарського призначення отримуються у спадщину особами, що проживають в містах чи навіть в інших країнах, та не мають наміру займатися сільськогосподарським виробництвом, що призводить до невикористання земель сільськогосподарського призначення. Отже тим самим блокується процес створення крупних господарств ринкового типу, що знижує конкурентоспроможність вітчизняного сільського господарства на світових ринках; знижується інвестиційна привабливість української аграрної економіки, що пов'язане з підвищенням ризику вкладень внаслідок неможливості іпотечного кредитування сільського господарства під заставу земельних ділянок.

Відповідно до пункту 15 розділу Х «Перехідні положення» Земельного кодексу України мораторій на продаж сільськогосподарських земель має бути знято після набрання чинності Законом України

«Про ринок земель», але не раніше 1 січня 2016 р. Відповідний проект закону, що має назву «Про обіг земель сільськогосподарського призначення», тривалий час перебуває на розгляді Верховної Ради України, але останні події в державі відсувають його на задній план. Між тим зняття мораторію та запровадження вільного ринку сільськогосподарських земель, передусім, повертає селянам України їх конституційне право розпоряджатися своїм майном. Вони зможуть як самостійно працювати на землі, так і передати землю в оренду, продати, подарувати або передати в спадщину, тобто бути повноправним власником. Крім того, громадяни України зможуть набувати у власність земельні ділянки для ведення товарного сільськогосподарського виробництва в межах встановлених законом максимальних норм. Це дасть змогу припинити незаконне використання сільськогосподарських земель (землі відумерлої спадщини, не витребувані паї та ін.) без належних правових підстав, оскільки такі землі перейдуть у власність держави.

Запровадження вільного ринку сільськогосподарських земель дозволить підвищити ефективність сільськогосподарського виробництва. Включення їх в економічний обіг дозволить отримати додаткові кошти в бюджети різних рівнів від продажу земельних ділянок сільськогосподарського призначення, від операцій з їх продажу (державного мита), а також підвищити інвестиційну привабливість аграрного сектора України для залучення іноземних інвесторів.

Сутність забезпечення державного суверенітету і національної безпеки, полягає в тому, що землі сільськогосподарського призначення, які використовуються при веденні товарного виробництва, мають належати на праві приватної власності тільки громадянам України.

З метою усунення концентрації та монополії має бути встановлено обмеження щодо площі земель сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, які можуть перебувати у власності однієї особи.

Уявляється, що мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення та забезпечення вільного руху як земельних ділянок, так і прав на них стримує розвиток земельних відносин. Водночас складність і соціально-економічна значущість земельної реформи для України дають підстави визначити її завершальним етапом створення сучасного ринку земель сільськогосподарського призначення.

Література

1. Анохіна Л.С. Суб'єкти адміністративної юрисдикції в Україні: дис. канд. юрид. наук : 12.00.07 / Анохіна Людмила Степанівна. – Х., 2001. – с. 182.

2. Гусаров С.М. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів внутрішніх справ/ С.М. Гусаров: автореф. – К., 2009. – 44 с.

3. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: Підручник / Під заг. ред. І.П.Голосніченка, Я.Ю.Кондратьєва. -К.: Укр. академ. внутрішніх справ, 1995. – 177 с.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-Х// Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122.

5. Про міліцію: Закон України від 20.12.1990 № 565-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 4, ст. 20.

О.А. ШВАГЕР

*ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України»*

ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БЮДЖЕТНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Кожна галузь права являє собою відокремлену внутрішню у кожній системі сукупність однорідних правових норм, які регулюють певну сферу суспільних відносин. У свою чергу така сукупність однорідних правовідносин потребує диференціації в предметі та методи правового регулювання.

Правове регулювання як інструмент соціального управління покликане впорядкувати суспільні відносини, забезпечуючи реалізацію позитивних інтересів суб'єктів [1, 399].

На думку деяких дослідників, предмет регулювання галузі права – це визначена сторона, частина, широка однорідна сфера (область) єдиного загального поля правового регулювання, коло суспільних відносин, які регулюються даним нормативним утворенням [2, 243].

Інші вважають, що предмет правового регулювання – це обумовлена специфікою людської діяльності певна сфера суспільних відносин. Кожна галузь права має свій предмет правового регулювання – відповідну область суспільних відносин. Коли виникають нові суспільні відносини, які необхідно регулювати за допомогою права, виникають підстави і для виділення нових галузей права [3, 221-222].

Так, говорячи про бюджетне право слід зазначити, що воно відрізняється від інших галузей права і передбачає виділення